

VI. TÜRKİYE LİSANSÜSTÜ ÇALIŞMALAR KONGRESİ

(10-13 Mayıs 2017 Muş)*

6th Turkey Graduate Studies Conference (10-13 May 2017

Muş)

Tuğberk UĞURLU**

Mustafa ATEŞ***

Mustafa TATLI****

Giriş ve Tanıtım

2002 yılında kurulan İlmî Etüdler Derneği, nitelikli ilim adamı yetiştirmek, ilmî anlayışı İslâm medeniyetinin köklerinden hareketle yeniden yorumlamak ve yeni bir hayat nizamı için gerekli bilgi birikimi oluşturmak üzere çalışmalarına yön vermektedir. Lisansüstü çalışmalar yapan araştırmacıların, ortak dil ve yöntem geliştirmelerine imkân ve zemin sağlamak, Türkiye’de yaşanan özgün akademik üretim sorununu aşmaya

---

* Makale Gönderilme Tarihi: 19.11.2017 / Makale Kabul Tarihi: 21.12.2017 / Makale Yayın Dönemi: Aralık 2017

Doi: <https://doi.org/10.20486/imad.369854>

İntihal: Bu yazı, tanıtım editörü tarafından incelenmiştir. Ayrıca intihal tespiti için program kullanılmıştır.

** Arş. Gör., Dumlupınar Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi, Hadis Anabilim Dalı, Kütahya, Türkiye / e-posta: tugberk.ugurlu@dpu.edu.tr / ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7294-9416>

*** Arş. Gör., Dumlupınar Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi, İslam Hukuku Anabilim Dalı, Kütahya, Türkiye / e-posta: mustafa.ates@dpu.edu.tr / ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7449-5454>

**** Arş. Gör., Dumlupınar Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi, Hadis Anabilim Dalı, Kütahya, Türkiye / e-posta: mustafa.tatli@dpu.edu.tr / ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5957-8585>

yönelik kuşatıcı yaklaşımları teşvik etmek amacıyla düzenlenen Türkiye Lisansüstü Çalışmalar Kongresi, sosyal bilim çalışmalarında önemli bir boşluğu doldurmaya başlamıştır. Bu çerçevede, genç akademisyenler arasında çok yönlü bir iletişim ve tecrübe aktarımı imkânı oluşturularak çalışmaların zenginleştirilmesi ve bilim dünyasına kazandırılması amaçlanmaktadır. Ayrıca Türkiye’deki lisansüstü çalışmaların niteliğinin artırılması yönünde ortaya konan çabalara katkı sağlamak Kongrenin temel hedefleri arasındadır. Buna göre Kongreye lisansüstü çalışmalarına devam eden veya yüksek lisansını ya da doktorasını son iki yıl içerisinde tamamlamış olan araştırmacılar katılmaktadır.

İlki 2012 yılında Konya’da, ikincisi 2013 yılında Bursa’da, üçüncüsü 2014 yılında Sakarya’da, dördüncüsü 2015 yılında Kütahya’da, beşincisi 2016 yılında Isparta’da düzenlenen Türkiye Lisansüstü Çalışmalar Kongresi’nin (TLÇK) altıncısı 10-13 Mayıs 2017 tarihlerinde Muş’ta gerçekleştirilmiştir. Kongre bu yıl İlmi Etüdler Derneği (İLEM) ve Muş Alparslan Üniversitesi iş birliğiyle düzenlenmiştir. VI. TLÇK Prof. Dr. Tahsin Görgün, Yrd. Doç. Dr. İbrahim Halil Üçer, ve Yrd. Doç. Dr. İshak Arslan’ın “Geçmişle Gelecek Arasında İslâm Düşünce Tarihi” başlıklı paneliyle başlamıştır. Kongrede Edebiyat, Eğitim, Felsefe, Hukuk, İktisat, İlahiyat, İletişim, İşletme, Mimarlık ve Şehircilik, Sanat, Siyaset Bilimi, Sosyal Politikalar, Sosyoloji, Psikoloji, Tarih, Uluslararası İlişkiler alanlarına ait toplam 130 bildiri 32 oturumda sunulmuştur.

1. Oturum

İslâm Tarihi ve Sanatları alanında Arş. Gör. Selahattin Polatoğlu başkanlığında yapılan 1. oturumda beş tebliğ sunulmuştur. “Kayseri Döner Kümbet: Tarihî-Bânisi ve Türk Sanatındaki Yeri” isimli birinci tebliğde Ayşegül Bekmez, öncelikle Kayseri’de Anadolu Selçuklu mimarisinin örneklerinden biri olan *Döner Kümbet*’in bânisi hakkında çeşitli veriler sunarak bunlar üzerine bir değerlendirme yapmıştır. Ardından Döner Kümbet’in plan ve süsleme özelliklerine yer vererek bu yapının Türk İslâm Sanatı’ndaki yeri ve önemini vurgulamıştır.

İkinci olarak, “Osmanlı Döneminde Kullanılan Mezar Taşı Başlıkları” isimli tebliğinde Emine Güzel, Osmanlı dönemi mezarlarının baş ve ayakucuna bırakılan

mezar taşı başlıklarıyla ölenin statüsü ve mesleği hakkında birtakım bilgilere sahip olunabileceğini ifade etmiştir. Mezar taşı başlıkları konusunda Osmanlı döneminde zengin bir çeşitliliğin olduğunu vurgulayan Güzel, genellikle din adamları, ağalar ve eşraftan olan kimselerin mezarlarında görülen sarıklı mezar taşı başlıklarının farklı şekillerini ele almıştır.

Gülsün Ebiri ise “Tire Merkezdeki Osmanlı Devri Mezar Taşları” isimli tebliğinde, İzmir’in Tire ilçesindeki mezar taşlarını tespit ederek çeşitli açılardan incelemeye tabi tutmuştur. Mezar taşlarının tarihî açıdan önemine değinen Ebiri, Tire’deki mezar taşlarının Türk Sanat Tarihi açısından değerini tespit etmeye çalışmıştır.

“Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde İcrâ Edilen Kürtçe Mevlidlerin Muş İli’nde Uygulanışı” isimli tebliğde Ercihan Ülger, İslâm Tarihi boyunca çok sayıda mevlid yazıldığını belirterek kısaca mevlidin İslâm Tarihindeki yerine değinmiştir. Ardından Arapça, Farsça, Türkçe vb. dillerde yazıldığı gibi Kürtçe mevlidlerin de yazıldığına işaret ederek, Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde tespit edilen 26 adet Kürtçe mevlidin bulunduğunu ifade etmiştir. Muş’ta yaygın bir şekilde okunan Hasan Ertûşî’nin “Mevlid-i Nebî” isimli mevlidi hakkında çeşitli bilgiler veren Ülger, bu mevlidi, Süleyman Çelebi’nin “Vesîletü’n-Necât” isimli Türkçe mevlidi ile karşılaştırmıştır.

Yunus Çolak, Yunus Ballı ve Sefer Korkmaz, “Şehircilik Üzerine Fıkıh Yapmak: Bir Osmanlı Âlimi Edirneli Mehmet Kâmi Efendi’nin *Riyâzü’l-Kâsımîn* İsimli Eseri Çerçevesinde İslâm Şehri Literatürüne Bir Katkı” isimli tebliğlerinde ilk olarak, Hanefî mezhebinde mezhebin ilk temsilcilerinden itibaren şehirciliğin temel mevzularına ilişkin hukûkî bir zeminin oluştuğunu vurgulamışlardır. Ardından bu konu hakkında Edirneli Kadı Mehmet Kâmi Efendi tarafından kaleme alınan *Riyâzü’l-Kâsımîn* isimli eserin ansiklopedik nitelikte bir eser olduğunu vurgulamışlar ve bu eser üzerinden İslâm şehrinin fikhî zeminini ele almışlardır.

2. Oturum

Sosyal Politikalar konulu 2. oturumda da beş tebliğ sunulmuş ve oturumu Yrd. Doç. Dr. Atik Aslan yönetmiştir. Suna Can Özbulduk “Türkiye Sineması Örgütlenme Tarihi: Sine-Sen Örneği” isimli tebliğinde, sinema alanında siyasî, hukûkî ve iktisâdî nedenlerle örgütlenme sorunlarına dikkat çekmiş ve belirlenen sorunların pratikte yaşandığı biçimlerini sendika üzerinden ele alarak çözüm önerilerine yer vermiştir.

Cennet Erdoğan ve Çiğdem Yaramışlı “Yeni Göç Hareketleri Bağlamında Türkiye’deki Mülteci-Sığınmacı Kadınların; Haklar Temelinde Yaşadıkları Sorunlarla Baş Etme Stratejileri” isimli tebliğlerinde, göç eden kadınların ne tür sorunlar yaşadıklarını tespit etmeye çalışmışlardır. Bu bağlamda çeşitli sonuçlara ulaşan tebliğciler, sığınmacı kadınların yaşadıkları sıkıntı ve istismarın boyutunu ortaya koyarak bu konuda çeşitli tedbirlerin alınması gerektiğini belirtmişlerdir.

“Elektronik İzleme Sistemlerinin Türkiye’de ve Dünya’da Kullanımı” isimli tebliğinde Ferhat Elçi, elektronik izleme sistemlerinin ülkemizde ve dünyada giderek önem kazandığını vurgulamıştır. Denetimli serbestlik konusunu ele alarak bu kapsamda elektronik izlemenin Türkiye’deki kullanımı ile dünya üzerindeki tarihsel gelişimine dair çeşitli bilgilere ve analizlere yer vermiştir.

Enes Atay ile Enver Mengü “Sosyal Politika Öğrencilerinde Gönüllülük Algısı ve Düzeyi: Yalova Üniversitesi Örneği” isimli tebliğlerinde, sosyal politikada verimliliği arttırmak amacıyla gönüllülüğün önemini vurgulamışlardır. Ardından sosyal politika alanında çalışacak iki temel öğrenci grubu olan ÇEKO ile Sosyal Hizmet Bölümü öğrencilerinin gönüllülük algı ve düzeylerini belirlemek amacıyla yaptıkları anket çalışmasından elde edilen bulguları sunmuşlardır.

Zehra Hopyar “Göç ve Kamu Politikaları: Türkiye’deki Suriyelilerin Eğitimi Örneği” isimli tebliğde, Türkiye’nin bölgesinde uyguladığı “açık kapı” politikası ile ülkesinde birçok mülteciyi barındırdığını, bu sorumluluğun kamu ve sosyal politikalarla desteklenerek mültecilerin topluma uyumunun sağlanması gerektiğini vurgulamıştır. Bu bağlamda Türkiye’deki Suriyeli mültecilerin eğitimi konusunu ele alan Hopyar,

karşılaşılan sorunlara değinerek bu konudaki eksikliklerin giderilmesi yönünde çeşitli önerilere yer vermiştir.

3. Oturum

Yrd. Doç. Dr. Ahmet Ayhan Koyuncu'nun başkanlığını yaptığı ve "Toplumsal Yapı ve Değişme-I" konulu 3. oturumda üç tebliğ sunulmuştur. "Alevî Ocaklarında Dedelerin Anlatımıyla Hızır İnanıcı: Adıyaman Örneği" isimli tebliğde Ali Tanrıverdi, Adıyaman'da varlığını devam ettiren altı Alevî ocağının dedelerinin ifadelerinden hareketle Alevî toplumundaki Hızır inancını tespit etmeye çalışmıştır. Söz konusu altı dedenin anlatımlarından hareketle temalar ve alt temalar oluşturarak verileri sistemli bir şekilde analiz eden Koyuncu, elde ettiği bulguları dinleyiciyle paylaşmıştır.

"Kabuğuna Çekilmiş Birey: Modern Toplumda "Kalabalık Yalnızlaşma" ve Bunun Sosyal Yansımaları" isimli tebliğinde Özge Gülver, teknolojinin sunduğu ürünlerin sosyal hayatımızda yol açtığı problemleri ele almıştır. Ayrıca Gülver, teknolojinin hızla geliştiği bu çağda bazı insanî değerlerimizin yok olmakla karşı karşıya kalmasının kaçınılmaz olduğunu vurgulamıştır.

Emrin Çebi "Tercüme İslâmcılığın Etkileri; İslâmcı-Milliyetçi-Muhafazakâr Ayırışmanın Kavramlar Üzerinden İncelenmesi" isimli tebliğinde, 1960 darbesi sonrasında özellikle Mısır ve Pakistan'daki önemli İslâmcı düşünürlerin eserlerinin yoğun bir şekilde Türkçe'ye tercüme edildiğini vurgulamıştır. Çebi, 1960'dan itibaren Türkiye'ye girmeye başlayan tercüme eserlerin muhafazakâr camiadaki milliyetçi-İslâmcı-muhafazakâr düşünsel farklılığın ve kırılmanın literatüre nasıl yansıdığını ele almıştır.

4. Oturum

"İLEM Lisans Oturumu-I" başlığını taşıyan 4. oturum Arş. Gör. Ali Eşlik başkanlığında gerçekleştirilmiştir. Duygu Öksünlü "Geç Dönem Wittgenstein ve Din Felsefesi" isimli tebliğinde ilk olarak, Wittgenstein'in eserlerinde ilk bakışta dikkat çekmeyen Din Felsefesi'ne dair görüşlerinin, dikkatli bir okumayla yakalanabileceğini vurgulamıştır. Eşlik, Wittgenstein'da din ve dinî inanç meselelerini D. Z. Phillips'in çalışmalarından referanslar vererek aktarmaya çalışmıştır.

Hande Betül Ünal, “Kendi Sesini Bulmak: Enstrüman Tasvirleri Üzerinden XVII. yüzyıl Osmanlı Müziğinde Değişim ve Süreklilik” isimli tebliğinde, XVII. yüzyılda Osmanlı müziğinin Fars müzik geleneğinden sıyrılarak kendi müzik geleneğini oluşturmaya başladığını ifade etmiştir. Tebliğinde ilk olarak Fars müzik geleneğinin temel karakteristiğini ele almış, ardından Osmanlı müziğini nasıl ve hangi sâiklerle etkilediğini incelemiştir. Son olarak XVII. yüzyılda Fars müziğinin etkisinden sıyrılan Osmanlı müziğinin hangi açılardan farklılaştığını ve enstrümanlardaki değişimi ele almıştır.

Muhammed Seven “*Tutunamayanlar*’da Çürümenin Sinek Metaforu Bağlamında İncelenmesi” isimli tebliğinde, Oğuz Atay’ın *Tutunamayanlar* romanındaki sinek metaforunu ele almıştır. Bu tarz romanlardaki karakterlerin, modernleşmenin evrimsel sürecini işlemek amacıyla yaratılan metaforlarla özdeşleştirildiğini ifade eden Seven, modernleşmenin evrimsel sürecini bu roman üzerinden okumaya çalışmıştır. Modern edebiyatta metaforun kullanımları, metaforun evrimselleşmesi gibi konulara değindikten sonra söz konusu romanda sinek metaforunun neye karşılık geldiğini ele almıştır.

Zeynep Deniz “Platon’un Poetik Gelenekle Savaşı: Şiirin Sürgünü” isimli tebliğde, Platon’un sanat anlayışı konusunda kısa bir analize yer verdikten sonra, poetik geleneğin eski Yunan’daki yerine değinmiş, ayrıca Platon’un sanat anlayışı bağlamında Yunan poetik geleneği, sözün şiirselliği ve şiirin tabiatı üzerinde durmuştur.

5. Oturum

“Modern Edebiyat” konulu 5. oturuma Yrd. Doç Dr. İbrahim Bülbül başkanlık etmiş ve oturumda dört tebliğ sunulmuştur. Fikri Kula “Hareketten Tefekküre Necip Fazıl Kısakürek’in Şiirlerinde İdeal(ize) Gençliğe Telkin ve Tavsiyeler” başlıklı tebliğinde, Kısakürek’in fikir yazılarından da yararlanarak gençliğe telkinlerini yaymak için şiirleri nasıl araçsallaştırdığını ele almıştır. Ayrıca ideal gençlik portresine şiirlerinde yer veren Mehmet Âkif, Abdurrahim Karakoç ve Sezai Karakoç’un şiirleriyle Necip Fazıl şiirleri arasında bazı karşılaştırmalara yer vermiştir.

Kamil Parın, “Estetik Değer Bağlamında Cemil Sena Ongun’un Makalelerinde ‘Güzel’ Olgusu” isimli tebliğinde, Cumhuriyet döneminin yazarlarından biri olan Cemil Sena Ongun’un Milli Mecmua dergisinde estetiğe dair düşüncelerini kaleme aldığı yazılarından onun ‘güzellik’ algısını, dönemin estetik çalışmaları kapsamında tespit etmeye çalışmıştır.

“Selma Rıza Feraceli’nin *Uhuvvet* Romanında Toplumsal Hayatın Kadın Üzerindeki Baskısı” isimli tebliğde Asena Eylül Küçükakal, bir kadın yazar olarak Selma Rıza’nın *Uhuvvet* romanında dönemin toplumsal hayatında kadının yerine dikkat çektiğini ifade etmiştir. Feminist teori ve dönemin toplumsal hayatı ekseninde kadının üzerindeki toplumsal baskıyı, 1892’de yazılan *Uhuvvet* romanı bağlamında ele almıştır.

Sevda Çetin, “Yakup Kadri Karaosmanoğlu’nun *Yaban* İle Abdulhamîd B. Haddûka’nın *Yarın Yeni Bir Gün* Adlı Eserlerinde Köy” isimli tebliğinde farklı kültür ve dillere ait iki eserin ortak noktalarından biri olan monoton köy hayatını toplumsal sorunlar bağlamında karşılaştırmıştır. Çetin, gerek anlatım gerekse konu bakımından birçok benzer özelliklere sahip olan her iki eserde de örf ve adetlerin egemen olduğu köyün modernleşmeye ve yeniliklere kapalı olduğunun saptandığını ifade etmiştir.

6. Oturum

Dr. Teceli Karasu’nun başkanlığında, “Eğitim” konulu 6. oturumda beş tebliğ sunulmuştur. Fatih Muhammet Güvendi “Türkiye’de Eğitim Alanında Faaliyet Gösteren Yerel STK’ların Eğitime Yönelik Faaliyetleri ve Sorun Alanlarının Tespiti” isimli tebliğinde, yerel STK’ların özellikle eğitim alanında faaliyet gösteren derneklerin, eğitim faaliyetleri, beklentileri, diğer STK’larla paylaşımları ve taleplerine dair görüşleri ele almıştır.

Rukiye Işık Aydın, “Tarihsel Süreçte Kız Çocuklarının Eğitimi Konusunda Yaşanan Algı ve Düşünce Değişimleri: Hüseyin Cahit Örneği” başlıklı tebliğde, Hüseyin Cahit’in eğitim alanında yaptığı çeviri faaliyetlerinde konuyla ilgili ortaya koyduğu tartışmaları ele almıştır. Bu bağlamda kadınların ve kızların toplumdaki yeri, kadın algısı, eğitimin gerekliliği, Doğu-Batı arasındaki farklılıklar, kadınların meslek sahibi olmaları gibi tartışmaları incelemiştir.

Hüseyin Örs, “Derin Okumanın Esasları: Mutâlâ‘a Hakkında Mechûl Bir Risâle” isimli tebliğinde, İslâm eğitim ve öğretim tarihinde önemli bir disiplin olan Mutâlâ‘a hakkında, yazarı belli olmayan bir risâleyi muhteva açısından değerlendirmiş ve Münecimbaşı Ahmed Dede’nin aynı konudaki risâlesi ile karşılaştırmıştır.

“İlahiyat Alanında Yapılan Doktora Çalışmalarının Metodolojik Olarak Değerlendirilmesi” adlı tebliğinde Teceli Karasu, 2014-2016 yılları arasında İlahiyat alanında din ile ilgili yapılan ve YÖK veri tabanında yayınlanmasına izin verilen doktora tezlerini, kullandıkları metodoloji ve bu metodolojilerin dayandıkları felsefe ve eğitim kuramları açısından analiz etmiştir.

Özlem Şener “Psikodrama’nın Sosyal Kaygısı Olan Üniversite Öğrencileri Üzerindeki Pozitif Etkisi” isimli tebliğde, sosyal fobisi olduğu belirlenen on beş öğrenci ile başlanan ve yirmi bir hafta süren psikodrama oturumları sonucunda elde edilen sonuçları aktarmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre, öğrencilerin biri hariç diğerlerinde hem kaygı hem de kaçınma alt ölçeklerinde olumlu yönde bir azalmanın gözlemlendiğini belirten Şener, psikodrama oturumlarının sosyal kaygısı olan gençlerde anlamlı bir etkisinin olduğunu ifade etmiştir.

7. Oturum

“İlem Lisans Oturumu-II” Arş. Gör. Dr. Taha Eğri başkanlığında 7. oturumda gerçekleştirilmiştir. Mehmet Sebih Oruç, “Yabancılaşmanın Olağanüstü Boyutları: Gösteri Toplumu Teorisi ve Bugünkü Karşılığı” isimli tebliğinde, kapitalizmin modern hayatın her alanına nüfuz ederek insanı kuşattığını ve yabancılaşmanın kapitalizmin kaçınılmaz bir sonucu olduğunu ifade etmiştir.

Nazım Melih Kahramanlar “Gelişen ve Değişen Sosyal Medya Üzerinden Bir Okuma: Sosyalleşme ve Mahremiyet” isimli tebliğde, örneklem olarak aktif Instagram kullanıcısı on kişiyle yapılan bir araştırma sonucunda elde edilen verileri değerlendirmiştir. Teşhircilik, görme ve görünme, takip etme, mahremiyet, gizlilik ve sosyalleşme gibi kavramlar hakkındaki farklı algıları ölçmeye çalışarak konu hakkında elde edilen bilgileri sunmuştur.

Ömer Faruk Özdemir, “Kültür Emperyalizmi Bağlamında Bir Araç Olarak Reklamın Konumu” isimli tebliğinde, reklamın toplumsal yapı üzerinde oluşturduğu değişimler ve sonuçları değerlendirmiştir.

“Gündelik Hayatta Sosyal Medyanın Değişen Yönü” isimli tebliğde Zeynep Celile Karaman, yaptığı araştırma sonucunda Twitter uygulamasının sadece eğlence amaçlı değil aynı zamanda bir kitle iletişim aracı olarak kullanıldığını belirtmiş, ayrıca bu ağın çeşitli alanlarda toplumun örgütlenmesinde önemli bir rol oynadığını örnekleriyle açıklamıştır.

Esra Uz “Müslüman Kadını Tanımlamak: İslâmî Feminist Söylem Üzerine Karşılaştırmalı Bir Yaklaşım” isimli tebliğinde, ataerkil dinî geleneğin kadını ikicilleştirdiği söylemi ile hareket eden Müslüman feminist kadınların çalışmalarını karşılaştırmalı olarak incelemiştir.

8. Oturum

“Osmanlı Tarihi-I” başlıklı 8. oturum Dr. Hamdi Çilingir başkanlığında gerçekleştirilmiştir. Hilal Menküç “Neşriyât-ı Mefsedetkârâne: II. Abdülhamid Döneminde Yasaklanan Mısır Gazeteleri” isimli tebliğinde XIX. yüzyılın ikinci yarısında özellikle Arap ve Kürt asıllı Osmanlı muhalifleri tarafından Mısır’da neşredilen yayınların Devlet-i Âliyye için tehdit olarak algılandığını ifade ederek, sansür uygulanan yayınlar ve bu sansürlerin sebepleri üzerinden Osmanlı arşiv kayıtları ışığındaki incelemelerini aktarmıştır.

Esra Bembeyaz “Osmanlı Devleti’nde Tev’em Maaşı” başlıklı tebliğinde 1790’lı yıllarda başlayan, bölge, din ve millet ayrımı yapılmaksızın halkın her kesiminden ikiz çocuğu olan ailelere ödenen tev’em maaşı ve nedenleri üzerinde durmuştur. Bembeyaz, daha önce vakıflar tarafından icrâ edilen yardım faaliyetlerinin vakıfların zayıflaması sebebiyle devlet eliyle gerçekleştirilmeye başlandığını vurgulamıştır.

“Osmanlı Filistini’nde Kız Çocuklarının Eğitiminde Protestan Misyonların Rolü’ne Bir Bakış (1820-1860)” isimli tebliğde Celal Öney, 1830-1860 yılları arasında Osmanlı Filistini’nde Protestan misyonların kız çocuklarının eğitimi konusunda yaptığı çalışmalara ve hedeflerine değinmiştir.

“XIX. yüzyılda Hudut Boylarında Yaşayan Göçebe Kürt Aşiretlerin Osmanlı-İran İlişkilerine Etkisi” isimli tebliğinde Fehminaz Çabuk, Kasr-ı Şirin Antlaşması’yla belirlenen Osmanlı-İran sınırının Kürt göçebe yaşamını etkilediğini vurgulamış, göçebe Kürtlerin hangi devletin tebası olduğunun bir sorun haline dönüştüğünü belirtmiştir. Çabuk, Kürt aşiretleri hakkında iki devlet arasında yaşanan sıkıntılara değindikten sonra, bu problemin iki devlet arasındaki ilişkilerin bozulmasına sebep olduğuna işaret etmiştir.

9. Oturum

“Din Felsefesi” konulu 9. oturum, Arş. Gör. Dr. Ramazan Turgut başkanlığında gerçekleştirilmiştir. Zeynep Baktemur “Epistemolojik Temelleri Bakımından İlimli Dinî Rasyonalizm” isimli tebliğinde fideizm, ılımlı dinî rasyonalizm ve bunların karşı karşıya kaldığı problemlere değinerek, ılımlı dinî rasyonalizmin temellerini sorgulamış ve onun fideizme benzer yönlerini ortaya koymaya çalışmıştır.

Arife Ünal Süngü, “Sühreverdî Düşüncesinde Nûru’l-Envâr’dan Sudur Eden İlk Nur’un Özellikleri” başlıklı tebliğinde, Sühreverdî’nin Nûru’l-envâr’dan meydana gelen ilk soyut nur için “Nûru’l-evvel”, “Nûru’l-azîm”, “Nûru’l-akreb” ifadelerini kullandığını belirterek onun Nûru’l-envâr hakkındaki açıklamalarını yer vermiş, ayrıca Sühreverdî’nin Nûru’l-evvel ile ilgili verdiği bilgilerin meşşâî felsefede Fârâbî ve İbn Sînâ’nın Zorunlu Varlık’tan sudur eden ilk akıl ile ilgili açıklamalarıyla birebir örtüştüğünü vurgulamıştır.

“Din Dili Bağlamında Nietzsche’de ‘Tanrı Öldü’ Sözüne Genel Bir Bakış” isimli tebliğinde Abdullah Basmacı, Luther ve Hegel’in benzer söylemlerinin önemsenmemesine karşın niçin Nietzsche’nin bu söyleminin bu kadar revaç bulduğunu ve onun bu ifade ile neyi kastettiğini, Nietzsche’nin bu ifadesi hakkında çeşitli değerlendirmeleri ele alarak cevaplamaya çalışmıştır.

İbrahim Yıldız “Türkiye’de Son 10 Yıl İçerisinde Din Felsefesi Alanında Yapılmış Olan Doktora Tezlerinin Ele Aldığı Konular Açısından Analizi” isimli tebliğde Türkiye’de son on yıl içerisinde Din Felsefesi alanında yapılan tezleri

incelemiş, söz konusu tezleri konularına göre tasnif ederek çeşitli açılardan değerlendirmeye tâbi tutmuştur.

10. Oturum

“Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler-I” başlıklı 10. oturum Prof. Dr. Murat Çemrek’in başkanlığında gerçekleştirilmiştir. Serhat Akbal, “Sivil İtaatsizlik Düşüncesi Bağlamında Filistin İntifada Hareketi Üzerine Genel Bir Değerlendirme” isimli tebliğinde, “intifada” kavramının uzun yıllar işgal altında yaşamış bir halkın direniş tecrübesinden yoksun genç, yaşlı ve kadınlar dâhil topyekûn ayaklanması anlamına geldiğini vurgulamıştır. İntifada ele alınırken benzer muhtevaya sahip sivil itaatsizlik mefhumu üzerinden okumalar yapılarak analogik bir hataya düşüldüğünü ifade eden Akbal, sivil itaatsizlik ve intifada kavramlarının nevi şahsına münhasırlığı üzerinde durmuştur.

Burak Kol “2003 Irak Müdahalesinin Sonuçlarının Suriye’deki Tarafların Oluşmasındaki Etkisi” isimli tebliğinde, 2003 Irak müdahalesinde ABD’nin ileri sürdüğü iddiaların gerçek dışı olduğunu anlaşıldığını, öte yandan Irak’ın ABD’nin isteklerine göre dizayn edildiğini ve Sünnî Arapların dışlandığını ifade etmiştir. Sünnî Arapların Irak’ta dışlanması sebebiyle oluşan aşırı uç grupların Suriye’deki çıkarlarını ve bu çıkarların kesiştiği noktaları incelemiştir.

Marhabo Abdujabarova “Orta Asya’nın Hidropolitigi: Tacikistan ve Kırgızistan Örneği” isimli tebliğinde petrol ve doğalgaz açısından komşularına kıyasla fakir olan Tacikistan ve Kırgızistan’ın enerji açısından hidroelektrik santrallerinin tamamlanmasına son derece ihtiyacı olan iki devlet olduğunu vurgulamış ve bu konuda çeşitli değerlendirmelere yer vermiştir.

11. Oturum

“Medya ve Toplum” konulu 11. oturum Yrd. Doç. Dr. Ejder Ulutaş tarafından yönetilmiştir. Servet Tuğluk ve Hande Hekimoğlu “Terör Olaylarının Yazılı Medyada Yansıtılma Farklılıkları: 2015 Ankara Patlaması Örneği” isimli tebliğlerinde, 2015’deki Ankara Patlaması üzerinden, medyanın özellikle de yazılı medyanın terör konusunda

insanları ne derece etki altına aldığını, haberleri nasıl yansıttığını ve ideolojik farklılıkların haberleri nasıl etkilediğini ortaya koymaya çalışmışlardır.

Sinan Baran, “Dijital Medya ve Algı Yönetimi” isimli tebliğinde, medyanın temel işlevi kabul edilen eğitime, eğlendirme, kamuoyu oluşturma, haber verme vb. temel unsurlarını yitirerek küresel dünya sisteminin hazırlayıcısı konumuna geldiğini vurgulamıştır. Bu bağlamda çeşitli fonksiyonları üzerinden medya ve algı yönetimi üzerinde durmuştur.

Murat Karaman “Yurttaş Gazeteciliğinin Ana Akım Medyaya Etkisi: Whatsapp İhbar Hatları Örneği” adlı tebliğinde reyting oranları en yüksek olan üç ana haber bülteninin bir aylık periyottaki haberlerini analiz ederek, Whatsapp ihbar hattına gelen haberlerin içerik analizlerini yapmış, böylece yurttaş gazeteciliğinin nicelik ve nitelik yönünden ana haber bültenlerine etkisini ortaya koymaya çalışmıştır.

Sinan Sümeli “Kültürel Ekoloji Olarak Tiyatro” isimli tebliğinde tiyatro üzerinden kültür ve doğa ikililiğini çatışmacı ve uzlaşmacı modellerle ortaya koymaya çalışmıştır. Sümeli, Hubert Zapf’ın *Kültürel Ekoloji Olarak Edebiyat* isimli çalışmasından ilham aldığını belirterek kültürel ekolojiyi yaratıcı ve imgesel bir sahne sanatı olan tiyatro ile açıklamayı denemiştir. Ayrıca kültürel ekolojiyi anlatırken ekoeleştirmeden de bahsetmiştir.

12. Oturum

11 Mayıs 2017 Perşembe günü salon IV’te gerçekleşen 12. oturum hukuk alanındadır. Başkanlığını Doç. Dr. Necmettin Kızılkaya’nın yaptığı oturumda Betül Dürgen, Türkiye’deki Suriyelilerin hukukî statüsünü açıklığa kavuşturup uygulama ve teoride Suriyelilerin sahip oldukları hak ve yükümlülükleri tespit etmeye çalışmıştır.

Gözde Aygün ise Batı’lı hukukun benimsenmesi sürecinde 1924 yılı “Mecelle Tadilat Komisyonu Çalışmaları” isimli tebliğinde zamanın ihtiyaçlarına cevap verebilmek için Mecelle üzerinde farklı zamanlarda bazı komisyonlar eliyle yapılan tadilat çalışmalarını irdelemiştir.

“Suça Sürüklenen Çocuklar Hakkında Hükmedilen Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı” adlı tebliğinde Nurefşan Torunoğlu Yasul, çocukları esas alan

normlar çerçevesinde infaz aşamasının daha iyi anlaşılabilmesi için adalet sistemi içerisinde suça sürüklenen çocukların ceza sorumluluğuna ve adlî makamlarla karşılaşmasına değinmiştir.

13. Oturum

Salon I'de icra edilen 13. oturum Yrd. Doç. Dr. Hakan Hemşinli nezaretinde felsefe tarihi alanında gerçekleştirilmiştir. Necip Uyanık “Kierkegaard'da Yabancılaşmanın Kökenleri” isimli tebliğde Kierkegaard'dın *Ethier/Or* çalışmasındaki inkarnasyon üzerine yaptığı yorumlarından hareketle onda yabancılaşmanın kökenine ulaşmaya çalışmıştır. Bu eseri temel alan Uyanık konu hakkında analizlerini dinleyicilerle paylaştı.

İstanbul Medeniyet Üniversitesi'nden Sena Aydın tebliğinde filozoflarla kelâmcılar arasında gerçekleşen fizik tartışmalarını İmam Gazzâlî'nin *Tehâfütü'l-felâsife*'si bağlamında ortaya koymaya çalışmıştır. Ayrıca bu meseleler, İbn Rüşd'ün *Tehâfütü't-Tehâfüt* adlı eserinde verdiği cevaplar çerçevesinde irdelenmeye çalışılmıştır.

Olkan Senemoğlu “Karşılaştırmalı Bir Analizle Yabancılaşma” adlı tebliğinde Hegel, Feuerbach ve Marx'tan hareketle yabancılaşma tartışmasını ele alıp, günümüzde yabancılaşmanın nasıl bir görünüm sergilediğini anlatmıştır.

“Nurettin Topçu'nun İsyah Ahlakı Görüşünün Günümüz Toplumunu Açısından Önemi” başlıklı tebliğ Seyfettin İliter tarafından sunuldu. Son yıllarda düşünce dünyamızda Topçu'nun görüşlerinin yeniden ele alınmasının entelektüel çevrelerde yeni bir heyecan yarattığını belirtti ve İsyah Ahlakı konulu doktora çalışmasını yazmasından bu yana geçen süre zarfında zaman zaman görüşlerinin tekrar ele alındığını zikretti. İliter tebliğinde, Nurettin Topçu'nun isyah ahlakı düşüncesini günümüz toplumuna seslenişinin bir imkânı olarak felsefî bir çerçevede ele aldı.

14. Oturum

14. Oturum Yrd. Doç. Dr. Ceren Yeğen başkanlığında salon II'de gerçekleştirilmiştir. Mehmet Fiğan “Seçim Kampanyalarında Yeni Medyanın İşlevi: 2016 ABD Başkanlık Seçimlerinde Facebook'un Siyasal Amaçlı Kullanımı” tebliğinde Facebook'un seçim dönemlerinde sokaktan daha fazla propaganda aracı olarak

kullanıldığına dikkat çekmekte ve ayrıca yanlış bilginin en yaygın olarak dolaşıma sokulan mecralardan biri olduğunu vurgulamıştır.

Dicle Kavak Ekmekci “Seçim Kampanyalarının Amerikanvarileşmesi Sürecinde Politik Pazarlamanın Yeri: ABD, Fransa ve Türkiye Örnekleri” adlı tebliğ çalışmasında, vatandaşın seçmen rolünden çıkarak siyasal tüketiciler olarak görülmesi, tüketimi arttırmada başarılı olan reklamın, politik alanda da boy göstermesini incelemiştir.

Selçuk Üniversitesi’nden Rufana Gurbanova modern dönemde nesnelere yüklenen anlamların değiştirilerek mucizevî varlıklar haline sokulmaya çalışıldığını “Kapitalist Dünyada Nesnelere Yüklenen Farklı Anlamlar: ‘İstikbal Mobilya’ Reklamları Üzerine Bir İnceleme” başlıklı tebliğinde dinleyicilerin dikkatine sunmuştur.

Anadolu Üniversitesi’nden Hasan İsoev, günümüz dünyasında tüketimin ihtiyaç halinden çıkarak insanı yozlaştırdığı yeni bir din olarak karşımıza çıktığına işaret ederek alışveriş merkezlerinin bu dinin mabedleri haline dönüştüğünü “Tüketirken Tükenmek” isimli tebliğinde incelemeye çalışmıştır.

15. Oturum

İslâm Hukuku ve Tefsir alanındaki 15. oturum Yrd. Doç. Dr. Yunus Kaplan başkanlığında Salon III’te gerçekleştirilmiştir. Seyit Mehmet Uğur “Hanefî Mezhebinde Müftâ Bih Görüşün Belirlenmesinde Meşâyihin Rolü” isimli tebliğinde Hanefî mezhebindeki müftâ bih görüşlerin belirlenmesi konusunda meşâyihin rolünü, hem teorik olarak hem de uygulamalı olarak bazı fıkıh kaynaklarındaki tercihler üzerinden tespit etmeye çalışmıştır.

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi araştırma görevlisi Seher Erdem Örs “Nassı Anlama Yöntemi Olarak İktizânın Delâleti” adlı tebliğinde fukaha metodundaki tartışmaları dikkate alarak nassın manaya delâlet şekillerinden iktizânın ilk Hanefî usul eserlerinden başlayarak günümüze kadar olan gelişimine ışık tuttu.

Muhammet Yurtseven tebliğinde geçmişteki kârihlerin okuyuşları ile günümüzde çeşitli platformlarda gerçekleştirilen Kur’an tilavetlerinin farklı açılardan mukayesesini ortaya koymaya çalışmıştır.

“Tefsirde Te’vilin Epistemolojik Dayanakları: Ebü’l-Berekât En-Neseffî Örneği” tebliğiyle Sıddık Baysal bir müfessirin tefsir bilgisinin yanında sabit metinlere dair tikel bilgileri ne şekilde tasnif ettiğine, bu metinlerden yeni bilgileri hangi usule dayanarak ürettiğine ve onlara hangi değerleri atfettiğine dair epistemolojik usulü tespit etmeye çalışmıştır.

16. Oturum

Prof. Dr. Mahmut Bilen nezaretinde iktisat ve işletme alanında IV. salonda yapılmıştır. Büşra Doğan tebliğinde yaptığı analizler sonucunda 2001 ve 2008 kriz sürecinde uygulanan para politikalarının çıktı üzerinde olumlu etkisinin bulunmadığı, tam aksine krizlerin çıktı üzerinde olumsuz etkilerinin olduğu kanısına varmıştır.

“Türkiye’de Cari İşlemler Açığının Sürdürülebilirliğinin Literatür Taraması” tebliğinde Anadolu Üniversitesi’nden Ayşegül Özkan konuyla ilgili yapılan literatür taramasının ardından Türkiye’deki cari açığın sürdürülebilirliği 1992:01-2014:12 aylık veriler kullanılarak araştırılmıştır. Araştırma sonucunda ihracat ve ithalat arasında pozitif bir ilişki olduğu ve bunun teorik beklentiler ile uyumlu olduğu, yapılan analiz sonucu doğrulanmıştır.

Fırat Üniversitesi’nden Ayşe Oktay ve Bahar Görgün ortak yaptıkları “Yeşil Pazarlama Faaliyetlerinin Tüketicilerin Satın Alma Davranışlarına Etkilerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma: Elazığ İli Örneği” çalışmasında Elazığ il merkezinde faaliyet göstermekte olan bir alışveriş merkezinde uyguladıkları anket sonucunda elde edilen verileri istatistiksel olarak değerlendirmişlerdir.

17. Oturum

12 Mayıs 2017 Cuma günü 17. oturum Yrd. Doç. Dr. Servet Şengül başkanlığında I. Salonda Çağdaş Türk Edebiyatı hakkında gerçekleşmiştir. Ferhat Çiftçi “Necip Fazıl’ın ‘Siyah Pelerinli Adam’ Oyununda İmtihan Olgusu” isimli tebliğinde sanatçının imtihan olgusuna sunduğu katkıları insan fitratında bulunan çabalama olgusu bağlamında ele almıştır.

“Cahit Sıtkı Tarancı’nın Şiirlerinde İmge ve Görüngüleri” tebliğinde İbrahim Biricik, Cahit Sıtkı Tarancı’nın çeşitli eserlerindeki şiirleri taramak suretiyle belirlenen

imgeleri tek çatı altına toplamış ve bu imgeler yoluyla şairin ruhsal dünyasını ortaya koymaya çalışmıştır.

Sonraki tebliğde Elif Bulut “Metinlerarasılık Bağlamında İhsan Oktay Anar’ın *Suskunlar* Romanındaki Dinî Motifler” isimli tebliğ çalışmasında yazarın söz konusu eserindeki figürler ve unsurların kurgusunu inceleyerek, Anar’ın çok katmanlı kurgu dünyasının içerisindeki dinî motiflerin işlevlerini ortaya koymuştur.

“*Aganta Burina Burinata ve Denizin Kanı* Romanlarında Denizin Çağrısı” tebliğ çalışmasında Ufuk Sarıtaş söz konusu romanları, eserlerde vurgulanan deniz- kara karşıtlığı ve mitolojik göndermeleri dikkate alarak coğrafya-insan ilişkisi çerçevesinde incelemiştir.

18. Oturum

Toplumsal yapı ve değişme –II temalı 18. Oturum Salon II’de Doç. Dr. Mahmut Hakkı Akın tarafından yönetildi. “Almanya ve Türkiye Örneğinde Din Dersi Öğretim Programlarında Hedeflenen İnsan Modeli” tebliği Sultan Gülşen tarafından sunulurken, Almanya ve Türkiye’de uygulanmakta olan 4. sınıflar için hazırlanmış din dersi öğretim programları karşılaştırıldı. İdare, eğitim, sosyal yapı gibi pek çok hususlar da göz önünde bulundurularak iki farklı toplumda yetiştirilmeye çalışılan insan modelinin, benzer ve farklı yönleri değerlendirildi.

Ardından, Hilal Uludağ “Kolektif Müslüman Kadın Kimliğinin Yapıbozumu: Reçel Blog Örneği” isimli tebliğinde homojenleştirilerek tekil bir kimliğe sığdırılan Müslüman kadınların hareket alanlarına; kurgulanan/idealize edilen Müslüman kadınlığı eleştirme ve bununla mücadele etme veya bunu dönüştürme biçimlerine odaklanmıştır. Bunu yaparken Reçel Blog isimli platformda yer alan yazılar çerçevesinde; isminden, kuruluşuna, mücadele alanlarına, söylemlerine giden bir doğrultuyu takip etti. Uludağ çalışmasından elde ettiği bulguları dinleyicilerle paylaştı.

İstanbul Üniversitesi’nden Gulnar Tazhibayeva, “Kazakistan’daki Etnik Gruplar ve Onların İç Siyasi Süreçlere Etkileri” isimli tebliğinde Sovyetler Birliği’nin dağılmasının ardından Kazakistan’da ortaya çıkan etnik grupların iç siyasete olan etkisi üzerinde durmuştur.

Sait Yıldırım “Kadına Yönelik Şiddet ve Ataerkillik” tebliğinde şiddet eylemlerine yönelik teori ve politika üretiminde çok yönlü düşünme noktasında farkındalık oluşturmak amacıyla, kadına yönelik şiddet eylemlerinde kadının etkisini ölçmeye çalışmıştır.

“Dindarlığın Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi: Yetişkinler Üzerine Ampirik Bir Araştırma” adlı tebliğinde Muhammet Enes Vural, dindarlığın cinsiyet, yaş, medenî durum, gelir durumu, eğitim düzeyi ve sosyal çevre gibi demografik değişkenler açısından anlamlı farklılıklar gösterip göstermediğini irdeledi. Araştırmanın uygulaması 2015 yılında, İstanbul’da yaşayan 18-60 yaş arası 146 erkek 169 kadın olmak üzere toplam 315 yetişkin birey üzerinde icra edilmiştir. Neticesinde ise kadınların erkeklere, bekârların evlilere ve gelir durumu iyi olanların düşük olanlara göre daha yüksek dindarlık eğilimine sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

19. Oturum

Arş. Gör. İzzet Gülaçar tarafından İslâm felsefesi hakkında III. salonda yönetildi. Rıdvan Yıldız “Said Nursî’nin İbn Sînâ’ya Yönelttiği Teşebbüh-ü Bi’l-Vâcib Eleştirisi” adlı tebliğinde yüksek lisans çalışmanın bir parçasını oluşturan konuyu ele aldı. Said Nursî’nin eserlerinde Yunan ve İslâm filozoflarının insan için önerdikleri ideal etik duruşu eleştirilerini tartıştı.

Mehmet Emin Güleçyüz tebliğinde adı geçen filozofların farklı dünyalara ait olmalarına rağmen ortak bir mesele üzerinde yürüttükleri tartışmaları karşılaştırmalı olarak inceledi. Sonuç olarak iki farklı dünya arasında ortak zeminin dünyaların ayrılığına götürüp götürmediği sorusuna cevap aradı.

“Aristoteles ve İbn Sînâ’da Maddesi Olmayan Cevherlerin Tanımı” tebliğinde Saime Hızır, Aristoteles ve İbn Sînâ’nın felsefî sistemlerinde göksel akıllar ve nefis gibi sırf bir sûretten oluşan cevherlerin tanımının nasıl yapıldığını inceleyerek ortak ve farklı noktaları üzerinde durdu.

İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi’nden Emine Aslan “İbn Sînâ ve Schopenhauer’da Aşk ve İrade: Ontolojik Bir Araştırma” isimli tebliğinde Schopenhauer ve İbn Sînâ’nın bakış açısıyla aşk/irade’nin her bir fenomen için onun özünü oluşturan şeye tekabül

etmesinin yanında, var olmaya ve varlıkta kalmaya dönük bir meyle işaret ettiğinden yola çıkarak fenomenal âlemde dışavurumunun izlerini ortaya koydu.

20. Oturum

Arş. Gör. Kamuran Gökdağ'ın riyasetinde 20. oturum IV. salonda radyo, sinema ve televizyon hakkında yapıldı. Tuncay Pusat çalışmasında postmodern sufizmi Sufi Cemal Nur Sargut'un Türk seküler medyasında temsili bağlamında ele almaya çalışmıştır. Sufizmin son dönemde Türkiye kamusal alanındaki görünürleşme biçimlerini, içine döküldüğü söylemleri ve bunların üretimlerini tetikleyen toplumsal ve kültürel dinamikleri seküler medya metinleri üzerinden değerlendirmiştir.

“Türk Sinemasında Çingenerin Temsili” tebliğinde Şükran Karaş, çingenerin kültür ve tarihinin sinema aracıyla tasvirini tarihsel süreci de göz önünde tutarak anlatmaya çalıştı.

“Osmanlı'dan Erken Cumhuriyet'e Kadar Dergiler Işığında Sinema” tebliği Emine Şahin tarafından sunuldu. Şahin adı geçen konu ile birlikte 1890'ların sonundan 1927'ye kadar olan Türk sineması dönemini mercek altına aldı.

Serap Gün “Çingenerin/Romanların Medyada Sunumu: “Roman Havası Dizisi” Örneği” adlı sunumda dizinin 4 Aralık 2014-10 Ocak 2015 tarihleri arasında yayınlanan altı bölümü esas alarak Çingene/Roman kimliğinin sunulmasının keyfiyetini anlattı ve bu noktada düşülen hataları eleştirdi.

21. Oturum

Dinler ve mezhepler tarihi tebliğleri 21. oturumda I. salonda Öğr. Gör. Talip Tuğrul'un moderatörlüğünde icra edildi. “Yahudi Mitolojisinde Dişi Bir Şeytan Olarak Lilith” tebliğini sunan Aynur Çınar, Lilith kelimesinin etimolojik derinliği ve mitolojideki özelliklerini ortaya koyarak Yahudiliğin “kötülük” profilini tasvir etmeye çalıştı.

Gonca Ünal Chiang, Ön-Qin dönemi inanç sisteminin karakteristiklerini anlattıktan sonra bu dönemin rasyonalizasyon sürecinde gelişim gösteren ‘Gök’ kavramının insandan yola çıkılarak ortaya atılmış bir kavram olduğundan hareketle

“Antik Çin’de “Gök” Kavramının Oluşumu: Ön-Qin Dönemi Dinsel İnançlarının Rasyonalizasyon Süreci” isimli çalışmasını sundu.

“Hindistan Müslümanlarının ‘Din Değiştirme’ Sorunu ve Âlimlerin Tepkileri: Diyoband Örneği” isimli tebliğinde Haneef C. Muhammad, Hinduizm’deki reformcu hareketlerin Hinduizm’den İslâm’a geçenleri geri getirmek amacıyla yürüttükleri faaliyetlere değinerek Müslüman ekollerden birisi olan Diyoband’ın tebliği konusundaki gayretlerini ele almıştır.

22. Oturum

II numaralı salonda sosyoloji tebliğleri 22. oturum olarak Yrd. Doç. Dr. Adem Palabıyık yönetiminde sunuldu. İstanbul sosyoloji geleneğinin önemli bir halkası olan Korkut Tuna’nın Türk sosyoloji tarihindeki yerine “Sosyoloji Dergisi” ile olan münasebetine de işaret edilerek Suat Alan tarafından ışık tutulmaya çalışıldı.

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi’nden Bahattin Cizreli “Sosyolojiye Yöntemsel Destek: Ritüel Bilim” tebliğinde, ritüel bilime dair antropologların ritoloji hakkındaki kaynaklarını tarayarak farklı alanlarda çalışma yapan sosyal bilimcilere metodolojik destek sağlanabileceği hususunu ele almıştır.

“Mümtaz Turhan’ın Türk Sosyolojisindeki Yerine Dair Tartışmalar ve Bir Metod Önerisi” isimli tebliğde Gökhan Topluk, Türk sosyolojisinin “İçtimaiyat Okulu” ile “Meslek-i İçtimai Okulu” akımlarını tasvir ederek Mümtaz Turhan’ı Ziya Gökalp’in düşünce çevresine dahil edenlerle Prens Sabahattin düşüncesine yakın bulanların görüşlerini gerekçeleriyle birlikte zikretti. Sonuç olarak Topluk, Turhan’ın Türk düşünce hayatındaki yerine dair önerisini ifade etti.

Sefa Altay “Pozitivizm-Anti-Pozitivizm Dikotomisini Aşmak: Eleştirel Realizm” isimli tebliğ çalışmasında eleştirel realizmin ne olduğunu kuramsal olarak ortaya koyduktan sonra bu kuramın sosyal bilimler için yeni bir açılım sağlayıp sağlayamayacağını inceledi.

Oturumun son tebliğinde Zeynep Kayseri, Riaz Hassan’ın *Müslüman Zihinler* ve Clifford Geertz’in *İki Kültürde İslâm* isimli eserlerini evrensel İslâm, ulusal Müslümanlık başlığı altında incelemiştir. Eserlerin karakteristik özelliklerini zikrederek

söz konusu temaların Faz ve Endonezya'daki Müslümanlık algıları hakkındaki sorulara cevap aramaya çalıştı.

23. Oturum

Yrd. Doç. Dr. Abdulkadir Macit başkanlığında düzenlenen İLEM Lisans Oturumunda ilk sunumu Kocaeli Üniversitesi, BESYO, Antrenörlük, Lisans Öğrencisi Adem Pervan, “Muhammed Hamidullah'ın Çağdaş İslâm Düşüncesindeki Yeri” adlı çalışmasıyla yapmıştır. Bir âlim olarak ön plana çıkan Hamidullah, Çağdaş İslâm Düşüncesi'nde nasıl bir yer edinmiş, kendisinin Kur'an-Sünnet-İttihad-ı İslâm-İçtihad Anlayışlarını ele alarak tanıtmıştır. Aynı zaman da Mehmet Ali Büyükkara'nın Çağdaş *İslâmî Akımlar* adlı kitabının içerisinde ele almış olduğu Gelenekçiler, Islahatçılar ve Modernistler başlığı altında kategorize ettiği özellikleritahlil ederek, Hamidullah'ın hangi kategoride değerlendirildiğinin mukayesesi hedeflenmiştir.

İkinci sunum, Marmara Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, İlahiyat, Lisans Öğrencisi Beytullah Mısır tarafından “Muhammed Hamidullah'ın ve Oryantalistler'in Siyer Anlayışı” konusu üzerine yapılmıştır. Siyer alanında yaptığı çalışmaların hâlâ başyapıt olma özelliğini korumakta olduğu düşüncesiyle Muhammed Hamidullah'ın, Hz. Peygamber'i (sav) her yönüyle “Üsve-i Hasene” olarak algıladığı ifade edilmiştir. Bununla birlikte, siyer anlatımını da bu düşünce üzerinden gerçekleştirdiği vurgulanan çalışmada, uzun yıllar Batı'da yaşamasına ve eserlerinin bir çoğunu Fransızca yazmasına rağmen Oryantalist bir bakış açısına sahip olmadığı kanaatine varılmıştır. Hatta tam tersine Batılı'lara İslâm'ı tebliğ noktasında ciddi gayretler göstermiş ve mesnetsiz eleştirilere karşı da cevaplar verdiği ortaya konmuştur.

Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi, Tarih Eğitimi Anabilim Dalı, Lisans Öğrencisi Emre Özgören tarafından gerçekleştirilen 3. sunumun konusu ise “Muhammed Hamidullah'ın Tespitleri Doğrultusunda İslâm'da Devlet Yönetiminin Esasları” idi. Çalışmada, Muhammed Hamidullah'ın yönetim esasları özelinde İslâm'ın insanlığa sunduğu yönetim esaslarının neler olduğu sorularına dair verdiği cevaplar ve bu bağlamda sistem yerine niteliği önceleyen tespitleri ortaya konulmaya çalışılmıştır. Ayrıca Muhammed Hamidullah'ın, günümüz İslâm dünyasının birlik ve bütünlüğüne

katkı sağlama hedefini taşıyan teklifleri ve bu bağlamda onun tekliflerinin en somut hali olan “Hilâfet Konseyi” önerisi açıklanmaya çalışılmıştır.

Oturumun son sunumu İstanbul Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, İlahiyat, Lisans Öğrencisi Nur Kevser Aşçıoğlu tarafından gerçekleştirilmiştir. Özgür İrade Bağlamında Eş’arî Sistemde Ahlak Mümkün Müdür?” sorusunun cevabını arayan Aşçıoğlu, çalışmasında Eş’arîyye kelâm ekolünün ahlakın kaynağı temelindeki görüş ayrılıklarını ve dönemin diğer bir ekolü olan Mu’tezile ile ilgili görüşleri karşılaştırmalı olarak ele almıştır.

24. Oturum

Edebiyat ve Dil Teorisi başlıklı 24. oturum, Yrd. Doç. Dr. Osman Yılmaz’ın başkanlığında gerçekleştirilmiştir. Oturumun ilk sunumunu İstanbul Üniversitesi’nden İsmail Taş, “Eski Anadolu Türkçesi Dönemi Eserlerinden ‘Tefsirü’l-Lübâb Tercümesi’ ve Dil Özellikleri” adlı çalışmasıyla gerçekleştirmiştir. Sunumunda, Anadolu Türkçesi dönemi eserlerinden “*Tefsirü’l-Lübâb Tercümesi*” ve dil özellikleri üzerinde durmuştur. Çalışmada, eserin kimi varsayımlara göre aynı müellife ait olan *Enfesü’l-Cevâhir*’in ikinci cildi olduğundan bahsedilmiş, ancak yapılan tespit üzerine iki eserin ayrı ayrı eserler olduğu konusu ortaya konulmuştur.

İkinci sunumu, Batum Sofa Rustaveli Devlet Üniversitesi’nden Gül Mükerrerem Öztürk, “Gürcü Yazar İlya Çavçavadze’nin *Yolcunun Yazıları* Adlı Romanının Türkçe Çevirisindeki Dil Oyunları Üzerine İnceleme” adlı çalışmasıyla gerçekleştirmiştir. Çalışmanın amacı; Türkçe çevirisi yapılan eserdeki dil oyunlarını tespit etmektir. Eserin tespit edilmesi sonucu çevirinin dilsel ve anlamsal açıdan oldukça başarılı olduğu, fakat dil oyunları çerçevesinde birtakım sorunları da beraberinde getirdiği tespit edilmiştir. Bu sorunların kaynak metindeki sözcük düzeyinden kaynaklanmakta olduğu ortaya konmuş, konu ilişkisi ve amaç-dil özellikleri göz önünde bulundurularak dil oyunlarındaki sorunların çözümü için de öneriler getirilmiştir.

Oturumun üçüncü ve son sunumu, Marmara Üniversitesi’nden Ömer Özbek tarafından gerçekleştirilen, “Arap Dili ve Belagatı’nda Söz Katma (İtnâb) Üslûbu” adlı bildiri olmuştur. Çalışmasında, Ku’rân, Hadis, Arap şiiri ve nesrinden örnekler

getirerek, “bir düşüncenin uygun olan yollarla haşve (gereksiz doldurma) ve tatvile (gereksiz uzatma) girmeksizin mutad olunan lafızlardan daha fazlasıyla dile getirilmesi” diye tarif edilen itnâbın, îcâz gibi önemli bir üslûb olduğu ortaya konulmuştur.

25. Oturum

12 Mayıs 2017 tarihi Cuma günü saat 14.30 ve 16.10 arası Osmanlı Tarihi-II başlıklı 25. oturum, Arş. Gör. Ahmet İğdi'in başkanlığında gerçekleştirilmiştir. Oturumun ilk sunumunu İstanbul Şehir Üniversitesi'nden Beyza Topuz, “Osmanlı İstanbul Mahallelerinde Sosyal Kontrol” adlı çalışmasıyla gerçekleştirmiştir. Bu yazıda, Osmanlı mahallesinin söz konusu karakteristiğinden yola çıkarak, Üsküdar Mahkemesi'nin 1741, 1745-46 ve 1746-1748 yıllarına ait 402, 425 ve 420 numaralı şerhiye sicilleri incenmiş ve kefalet-i bin nefis ile şühudu'l-hal içeren davalara yoğunlaşmıştır. Bunlardan yola çıkarak sunumunda, dönemin İstanbul mahallelerinde sosyal kontrol mekanizmasının varlığına dair bir hipotez oluşturulmuştur. Mahallelerdeki sosyal kontrolün sağlayıcısı, kontrol eden ve edilen ilişkisi üzerinde durularak mahallelerde sosyal harmoninin sağlanmasında devletin olduğu kadar mukim kimselerin de rolünün altı vurgulanmaya çalışılmıştır.

Oturumun ikinci sunumu, İstanbul Üniversitesi'nden Göktuğ İpek tarafından “II. Abdülhamid Döneminde Balıkçılıkla İlgili Çıkarılan Nizamnâmeler” adlı çalışmasıyla gerçekleştirilmiştir. Sunumunda İnsanların geçim ve besin kaynağı olarak tarihi yüzyıllar öncesine dayanan balıkçılığın, Osmanlı'da da önemli bir konumu olduğunu vurgulamıştır. II. Abdülhamid döneminde çıkartılan nizamnâmeler incelenerek nizamnâmelerin Osmanlı'da balıkçılığın gelişimine ne gibi etkileri olduğuna işaret edilerek, yine bu sayede, söz konusu dönemdeki balıkçılığa ışık tutulmuş ve bu nizamnâmelerin önemini nasıl olup da günümüze kadar koruduğu saptanmaya çalışılmıştır.

Oturumun üçüncü sunumu İstanbul Üniversitesi'nden Atilla Polat tarafından, “Osmanlı Matematikçilerinden Vidinli Hüseyin Tevfik'in (1832-1901) Hayatı ve Eserleri Üzerine Yapılmış Çalışmalarla İlgili Bazı Değerlendirmeler” adlı çalışmasıyla gerçekleştirildi. Sunumda Vidinli Hüseyin Tevfik'in hayatı ve eserleri ile ilgili bir takım hatalı bilgiler paylaşıldı. Vidinli Hüseyin Tevfik özelinde, Osmanlı dönemi bilim ve

kültür hayatı üzerine doğru olmayan sonuçlara ulaşmaya sebep olduğu tespit edildi. Vidinli Hüseyin Tefvik'ten bahseden çeşitli kitap, makale, tez ve internet sitelerini incelenerek bunların içerdikleri hatalar ortaya konulmaya çalışıldı.

Oturumun dördüncü sunumunda Uludağ Üniversitesi'nden Duran Ceylan, "Osmanlıda Sosyal Kontrol Kavramının Uygulanabilirliği Konusuna Eleştirel Bir Bakış" adlı bildiriye tebliğ etti.. "Sosyal kontrol" kavramı temelinde Osmanlı toplum yapısı irdelenirken Batı kaynaklı bu terimin Osmanlı toplumundaki uygulanış biçimleri ortaya konuldu. Sonucunda Osmanlı toplumsal hayatında "sosyal kontrol" kavramının getirmiş olduğu salt "ceza-ödül" ilkeleriyle beraber, toplumda meydana gelen gayri ahlakî ve aykırı durumlarda sergilenen hâl ve hareketler de değerlendirildi.

26. Oturum

"Hadis" başlıklı 24. oturum, Yrd. Doç. Dr. Rahile Kızılkaya Yılmaz'ın başkanlığında gerçekleştirilmiştir. Oturumun ilk sunumunu Uludağ Üniversitesi'nden Üsame Bozkurt, "Tabiîn Âlimi Mesrûk B. El-Ecda'nın (ö. 63/682-3) Hadis İlimine Katkısı ve Rivayetlerine Dair Verilerin Değerlendirilmesi" adlı bildirisiyle gerçekleştirmiştir. Bu çalışmasında İbn Mes'ud (r.a)'un öğrencilerinden biri olan Mesrûk'un biyografisine kısaca yer verildikten sonra onun bir ilim olarak hadise katkıları hakkında yapılan incelemelere yer verilmiş, sonrasında ise rivâyetlerine dair bazı istatistikî veriler üzerinden ona ve ilmî muhitine dair çıkarımlarda bulunulmuştur.

Sonraki sunum Milli Eğitim Bakanlığı'ndan Şeymanur Keçeli tarafından, "İbnü'l-Faradî'nin *Târîhu Ulemâi'l-Endelüs* Adlı Eserinden Hareketle Muvatta Râvileri" adlı bildiriyle gerçekleştirilmiştir. Sunumda, İbnü'l-Faradî'nin *Târîhu ulemâi'l-Endelüs* adlı eserinden hareketle Muvatta râvileri tespit edilip değerlendirilmiştir.

Oturumun üçüncü sunumu Yalova Üniversitesi'nden Kübra Çakmak tarafından gerçekleştirilmiştir. "Fazlurrahman'ın *Islamic Methodology In History* İsimli Eserindeki Hadis/Sünnet Görüşlerinin -Örnek Hadisler Bağlamında- Tenkidi" adlı çalışmasında Çakmak, Fazlurrahman'ın *Islamic Methodology in History* adlı kitabında yer alan, onun sadece anlam/metin kriteriyle tenkit ettiği hadislerin isnâdlarını inceleyerek bu

hadislerin sübutunu değerlendirmiştir. Bu bağlamda isnâda gereken değeri vermeyen Fazlurrahman'ın genel olarak sünnet algısı aktarılarak bu algıya yöneltilen tenkitlere değinildikten sonra eserinde tenkit ederek kabul etmediği ve hatta reddettiği hadislerden örnek teşkil edecek miktarda bir grup incelenerek nihayet Fazlurrahman'ın reddinde ne kadar isabetli olduğuna yer verilmiştir. Nihâî olarak *Islamic Methodology in History*'deki bu hadis grubu, Fazlurrahman'ın tenkitleri de dikkate alınarak değerlendirilmiş ve bu hadislerin yaklaşık olarak tamamının sıhhati hakkında müspet bir sonuç ortaya çıkmış ve dolayısıyla Fazlurrahman'ın tenkitlerininin klasik hadis usulü cihetinden bir kıymeti hâiz olmadığı ortaya konulmuştur.

Oturumun son sunumunu ev sahibi Muş Alparslan Üniversitesi'nden Abdulalim Demir, “Bir Hadis İhtisas Medresesi Olarak Eşrefiyye el-Cevânîyye Dâru'l-Hadis'i ve İhtisaslaşmaya Katkısı” adlı çalışmasıyla gerçekleştirmiştir. Tebliğinde, Eşrefiyye el-Cevânîyye Dâru'l-Hadis'inin yönetimi, önemli hocaları, ders müfredatı, ders işleyiş metodu, Eşrefiyye el-Cevânîyye Dâru'l-Hadis'inde okutulan kitaplar üzerinde durmuştur. Ayrıca Eyyûbîlerin Bâtınî/Fâtımî ideolojisiyle ve haçlılarla mücadele ederken tebaasının arasında birlik ve beraberliği sağlamada Eşrefiyye el-Cevânîyye Dâru'l-Hadis'in özelinde Eyyûbî Dâru'l-Hadislerin rolü irdelenmiştir.

27. Oturum

“Siyaset Düşüncesi ve Siyasal İdeolojiler” başlıklı 27. oturum, Doç. Dr. Bünyamin Bezci başkanlığında, üç sunum eşliğinde gerçekleştirildi. İlk sunumda Muş Alparslan Üniversitesi'nden Veysel Ergüç, “Carl Schmitt'in Düşüncesinde Egemenlik” adlı çalışmasını tebliğ etti. Çalışmasında, devlet otoritesinin kriz içinde olduğu dönemde yaşayan ve bu krizin aşılmasının yolunu karar kavramının kurucu unsur olmasında gören Schmitt'in düşüncesini parlamentarizm eleştirisi, siyasal olan ve egemenliğe bakışı üzerinden anlatma çabasını sergilemiştir.

İkinci sunum ise, İstanbul Üniversitesi'nden Harun Akdemir tarafından, “Siyasalın Krizi: Agonistik Yaklaşım Üzerinden Bir Değerlendirme” adlı çalışmayla gerçekleştirildi. Çalışmasında, agonistik yaklaşımın gerekli olup olmadığını, eğer gerekliyse niçin gerekli olduğunu ve antagonizmaları ne dereceye kadar azaltabileceğini, agonistiğin sınırlarını izah etmiş olmayı amaçlamıştır.

Oturumun son sunumu, Kırklareli Üniversitesi'nden Ali Haydar Beşer tarafından, "İslâmcılığın Tanımı ve Doğuşu Meselesi" adlı tebliğ ile gerçekleştirilmiştir. Beşer çalışmasında, bir sosyal bilim kavramı olarak İslâmcılığın bünyesinde barındırması veya barındırmaması gerekli olan unsurları tespit etmeye çalışmış; İslâm, İslâmî hareketler/oluşumlar, siyasal İslâm, ideoloji, oryantalizm, siyaset gibi kavramlarla ilişkilerinden hareketle mevcut tanımları tasnif ve tahlil etmiş; tanımıyla yakından ilişkili olan İslâmcılığın doğuşu meselesi ile ilgili literatürdeki teorileri de ele alarak eleştirel bir gözle değerlendirmiş ve sonunda bir tanım teklifinde bulunmuştur.

28. Oturum

Stratejik Yönetim ve Yönetim Organizasyon başlıklı 28. oturum, Yrd. Doç. Dr. Berat Çiçek'in başkanlığında gerçekleştirilmiştir. İlk bildiriler Fırat Üniversitesi'nden Hülya Diğner, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi'nde Melek Terzi ve Necmettin Erbakan Üniversitesi'nden Bahar Önal tarafından "Sağlık Yönetimi Bölümü Okuyan Öğrencilerin Memnuniyet Düzeylerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma" adlı ortak sunumla gerçekleştirildi. Araştırmacılar bu çalışmalarında, sağlık yönetimi bölümü öğrencilerinin memnuniyet düzeylerini etkileyen faktörleri incelemek amacıyla ileriye dönük araştırmanın birinci basamak verilerine temel oluşturmuşlardır. Araştırmalarının evrenini, 2015-2016 eğitim-öğretim yılında sağlık yönetimi bölümünde lisans eğitimi alan Afyon Kocatepe Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, Marmara Üniversitesi ve Bilim Üniversitesi öğrencileri oluşturmuştur. Araştırmalarında anket yöntemi ile veri toplanmıştır. 155 öğrenciye uygulanan ankette elde edilen verilere ilk olarak öğrenci memnuniyetini etkileyen faktörleri belirlemek için faktör analizi yapılmıştır. Analiz sonucunda öğrencilerin memnuniyetlerini etkileyen dört faktör bulunmuştur. Bu faktörler; sosyal ve kültürel aktiviteler, motivasyon, arkadaş çevresi ve aile olarak belirlenmiştir. Araştırmada öğrencilere uygulanan anket ile Türkiye'de sağlık yönetimi bölümünde lisans eğitimini sürdürmekte olan öğrencilerin, memnuniyet düzeyleri saptanmıştır.

Oturumun ikinci sunumu, Fırat Üniversitesi'nden Müntaz Korkutan ve Özkan Yıldırımçakar'ın hazırladığı "Fırat Üniversitesi Sağlık İşletmelerinde Markalaşma ve Marka Sadakatini Etkileyen Faktörlerin Belirlenmesi: Fırat Üniversitesi Örneği" adlı

çalışma ile gerçekleştirildi. Çalışmanın amacı, sağlık işletmelerinde markalaşma ve marka sadakatini etkileyen faktörlerin belirlenmesiydi. Bu çalışma ile marka ve marka sadakati kavramı detaylı bir şekilde açıklanmaya çalışıldı. Araştırmaya bilgi sağlamak amacıyla hazırlanan marka ve marka sadakatini ölçmeye yönelik bir anket ile Fırat üniversitesi öğrencilerinin konuyla ilgili görüşleri alındı. Anket uygulaması sonunda, öğrencilerden elde edilen veriler bilgisayar ortamına aktarılmış ve SPSS paket programı ile istatistiksel değerlendirmeleri (Frekans ve yüzdeleri) yapılmıştır.

Üçüncü sunumda Marmara Üniversitesi'nden Tuğba Orak, “Yeni Yöneticilerde Ast İletişimi Bağlamında İşleri Delege Etme ve Geribildirim Sorunsalı: Yenidoğu Eğitim Kurumları Örnek Olayı” adlı çalışmasını tebliğ etti. Çalışmasında Yenidoğu Eğitim Kurumları, Veli İletişim departmanında yeni yönetici olarak görev alan Takım Lideri'nin ast iletişimi bağlamında işleri delege etme ve geribildirim sorunsalı, astlara yönelik düzenlenecek anket ve takım liderinin üstlerine yönelik yapılacak röportaj yöntemlerinin kullanılması ile kurumsal bir yöneticilik yaklaşımının belirlenmesi konularını işlemiştir.

Oturumun son sunumunda Bitlis Eren Üniversitesi'nden Zakir Tekin ve Cihan Önen, “Halk Sağlığı Bakış Açısıyla Muş İl Merkezi Afet Risk Yönetiminde SWOT Analizinin Kullanılması” adlı ortak bildirimlerini tebliğ ettiler. Sunumlarında SWOT analiziyle Muş ilinin afet risk yönetimini incelediler. Yine çalışmalarında SWOT analizi, ilin afet yönetiminde güçlü-zayıf yönlerini, fırsat ve tehdit oluşturan unsurlarının irdelenmesini kullanmışlardır.

29. Oturum

“Türk İslam Edebiyatı” başlıklı 29. oturum Doç. Dr. İsa Işık başkanlığında beş sunum şeklinde gerçekleştirildi. Oturumun ilk sunumu Tahran Üniversitesi'nden Sevâl Günbal “Kazeruniyye Tarikatının Anadoludaki Tesirleri” adlı çalışmasıyla gerçekleştirildi. Bu çalışmada, Kazeruniyye tarikatının Anadolu'ya ne zaman geldiği, nasıl yayıldığı ve teşkilatçı özelliğe sahip olan bu tarikatın Anadolu sahasındaki faaliyetleri üzerinde durulmuştur. Ayrıca, Kazeruni dervişlerinin Anadolu'da nasıl çalıştıkları; onlar için kaç tane zaviye yaptırıldığı ve bu zaviyelerin nerelerde bulunduğu incelenmiştir.

Oturumun ikinci sunumu, Milli Eğitim Bakanlığı'ndan Yusuf Can tarafından, “*Fehîm-i Kadîm Divânı*’nın Bağlamlı Dizin ve İşlevsel Sözlüğü” adlı çalışmasıyla gerçekleştirildi. Bu çalışmayla beraber Fehîm-i Kadîm’in sanatçı kişiliği ve sözü kullanmadaki yeteneği gösterildi. Çalışmanın asıl amacı, bir şairin kullandığı sözcüklere ne şekilde anlam verdiği, hangi sözcükleri daha sık kullandığı, şiirini oluşturan söz varlığının ne ifade etmek istediğini açıklanmıştır.

Oturumun üçüncü sunumu, Erzurum Atatürk Üniversitesi’nden Muhammed Lütfü Avcı’nın “15. yy Çağatay Hükümdarı ve Şairi Hüseyin Baykara’nın Şiir Dilindeki Türkçe Yönelimler” adlı çalışmasıyla gerçekleştirildi. Bu çalışma; Baykara’nın, Türk dilinin şiir dili olarak gelişmesine yaptığı katkıların anlaşılmasına yöneliktir ve tarihsel veriler ile şairin belli başlı eserleri ele alındı. İncelemede Hüseyin Baykara’nın, Türkçe unsurları hangi boyutlarda şiir diline dâhil ettiği, hükümdarlık yönüyle Türk dilinin gelişmesine ne gibi katkılarda bulunduğu ve son olarak bu temayülün, amacına ne oranda ulaşabildiği tespit edildi.

Oturumun dördüncü sunumunu İstanbul Üniversitesi’nden Kübra Polat “Türk İslâm Edebiyatında Faziletnâmeler ve Mekke, Medine, Kudüs, Şam Üzerine Yazılmış Manzum Bir Faziletnâme” adlı çalışmasıyla gerçekleştirdi. Çalışma, Mekke-i Mükerrerme mücaviri ve Hicaz mütercimi Abdurrahman Şevkî (XIX. asır)’nin Teşvîku’l-Müştâk ve Teşrîkun li’l-‘Uşşâk isimli manzum şehir faziletnâmesinden hareketle hazırlanmıştır. Bu çalışmada öncelikle faziletnâme ve özellikle şehir faziletnâmeleri üzerinde durulmuştur. Ardından faziletnâmenin bir tür kabul edilip edilmeyeceği tartışılmış ve şehrengiz, şehreşûb, menâsik-i hac, menâzil-i hac, seyahatnâme, bilâdiye, kasîde-i büldân veya esmâ-i büldân, tarif-nâmeler (halk edebiyatında yaygın), şehir mersiyeleri gibi diğer bazı türlerle şehir faziletnâmesi mukayese edilmeye çalışılmıştır.

Oturumun son sunumu, Marmara Üniversitesi’nden Aslınur Özcan tarafından, “Uşşâkîlik’te Etvâr-I Seb‘a Yazma Geleneği ve Farklı Bir Örnek Olarak Abdurrahman Sâmî Efendi’nin *‘Kenzü’l- Ârifîn’i*” adlı çalışmayla tebliğ edilmiştir. Bu çalışmada öncelikle etvâr geleneğinin nefsanî tarikatlarda yer almasına vurgu yapılarak etvâr-ı seb‘a hakkında bilgi verilmiştir. Bu tarikatlardan biri olan Uşşâkîlik’te etvâr geleneği

üzerinde durulmuştur. Diğer taraftan rüyaların tasavvufî terbiyedeki önemine yer verilerek etvâr geleneğinde sülûk esnasında rüyaların konumu ve rüya tabirlerinin sülûka etkisi konu alınmıştır.

30. Oturum

“İslâm Tarihi ve Yazıcılığı başlıklı” 30. oturum Doç. Dr. Teyfur Erdoğan başkanlığında dört sunum şeklinde gerçekleştirildi. Oturumun ilk sunumu Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi’nden (İSAM) Halil İbrahim Hançabay’ın “İslâm Tarihinde Vezirlik Müessesesinin Ortaya Çıkışı ve Mâhiyeti” adlı çalışmasıyla gerçekleştirildi. Sunumunda vezirliğin İslâm toplumunda ne zaman ortaya çıktığına dair kaynaklarda doğrudan bir bilgiye yer verilmemiş olmasına ve bu kurumun menşesine dair tartışmaları da beraberinde getirmiş olmasına değindi. İslâm Tarihindeki bu tartışmalara değinildikten sonra Mâverdi’nin tefvîz ve tenfiz şeklinde yapmış olduğu ayırımın tarihsel süreç içerisinde vezirlik kurumunun işleyişinde nasıl bir karşılık bulunduğu meselesi üzerinde durulmuştur.

Oturumun ikinci sunumunu, Marmara Üniversitesi’nden Havva İslam Çelik “Yunan-İslâm Medeniyeti Özelinde İki Medeniyetin Karşılaşması” adlı bildirisi ile gerçekleştirdi. Çalışmada bu iki medeniyetin birbirleri ile karşılaştığı döneme kadar Ortaçağ’ın bilim ve kültür merkezlerinin kısa bir özetini verdi. Daha sonra Emevi ile başlayan tercüme faaliyetlerinin Abbasi ile kurumsallaşması ve bu kurumsallaşma ile Yunan- İslâm medeniyetinin birbirlerini ne şekilde etkilediği ele alındı.

Oturumun üçüncü sunumu Kocaeli Üniversitesi’nden Mesut Davulcu tarafından “Kut’ül Ammare Savaşı’nın Basına Yansımaları ve Tarih Yazımı Açısından Objektiflik Sorunsalı: Bir Harf ile Tarihi Manipüle Etmek-Edebilmek” adlı çalışmasıyla gerçekleştirildi. Hülasa olarak varlığından ve başarısından şüphe edilemeyecek bir zafer ve yansıtılan iki farklı bakış açısı “Tarih Yazımı” açısından tetkik edilmiştir. Ulaşılan bulgular üzerinden objektiflik ve pragmatizm tartışılmıştır.

Oturumun dördüncü sunumunda Diyanet İşleri Bakanlığı’ndan Safye Süngü “Erken Dönem Tercüme Faaliyetleri ve İslâmî İlimlere Etkisi” adlı bildiriye takdim etmiştir. Çalışmada İslâmiyetin hicri ilk üç asırdaki Emeviler dönemini ve Abbasiler’in

ilk iki asrını içine alan dönemlerdeki tercüme faaliyetleri sunuldu. Daha sonra siyasî ve sosyal hayata, bilime etkileri kısaca özetlenerek İslâmî ilimlere etkileri ortaya konulmuştur.

31. Oturum

“Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler – II” başlıklı 31. oturum, Yrd. Doç. Dr. Süleyman Güder’in başkanlığında gerçekleştirilmiştir. İlk sunum, İstanbul Üniversitesi’nden Murat Aliu ve Orhan Hayal tarafından, “Türkiye’de Ulus İnşa Sürecinde Mekân ve Beden Politikaları” adlı bildiri eşliğinde gerçekleştirilmiştir. Bildirilerinde Kemalizm’in, Türk insanının davranış kalıplarını, gündelik hayat pratiklerini, adab-ı muaşeretini, fiziksel görünümünü, cinsiyetler arası ilişkilerini dönüştürerek tahayyül ettiği medenî ulusun, medenî yurttaşları haline getirmek amacıyla olduğu iddiasıyla gerçekleştirmişlerdir.

İkinci sunumda, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi’nden Yasin Küçükaya, Türkiye’de “Doksanlar ve Politik Şiddetin Sürekliliği” adlı çalışmasını tebliğ etmiştir. Türkiye siyasî tarihinin kırılma noktalarından biri olan 90’ları ve o dönemde uygulanan politik şiddeti konu alan çalışmasında, geçmişin “işleneceği” değil “izlenebileceği” bir çalışma olmuştur. Bu döneme ilişkin olarak, Kürt illerinde kendisini gösteren devlet şiddetinin politik veçhesi üzerinde durup şiddetin teorik çerçevesinin, kuramcılar nezdinde nasıl ve hangi yaklaşımlar yoluyla incelendiğine değinmiştir.

Oturumun son sunumunda, Sakarya Üniversitesi’nden Rukiye Ekinci ve Büşra Kepenek, “Avrupa’nın Ötekisi: Avrupa’da Müslüman ve Kadın Olmak” adlı ortak çalışmalarını sunmuşlardır. “Batı’nın yeni ‘ötekisi’ Müslümanlar, Avrupa tarafından çeşitli ayrımcılıkla karşılaşmaktadır. Avrupa’da ayrımcılığa sadece ‘öteki’ olarak adlandırılan etnik veya dinî niteliğe sahip bireyler maruz kalmamakta, cinsiyet ayrımcılığı da önemli problemlerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Kadınların temel hizmetlerden yoksun olması, kaynaklara sahip olmada diğer cinse oranla adaletsizlik yaşaması, kadın-erkek arasındaki kişisel ilişkilerdeki güç dengesizliği, fiziki veya psikolojik şiddete uğraması, siyasette düşük oranda temsil edilmesi gibi problemler birçok toplumda kadınların karşı karşıya kaldığı problemlerdir.” Teziyle

yola çıkan araştırmacıların yaptığı bu çalışma, literatür taraması yapılarak güncel raporlar ve haber takipleri neticesinde elde edilen verilerden oluşmaktadır.

32. Oturum

Kongre'nin 32. ve son oturumu, İLEM Lisans Oturumu şeklinde planlandı ve Yrd. Doç. Dr. Adem Levent başkanlığında gerçekleştirildi. İlk sunumu, Marmara Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji, Lisans Öğrencisi Vedat Demirbilek, “Fârâbî'nin Mutluluk Anlayışına Göre Hedonizm Eleştirisi” adlı konu üzerine yapmıştır. Sunumunda, bireyin toplumsal ve siyasî varlık alanında pratikler aracılığı ile ulaşılan metafizik temelli bir mutluluk anlayışına sahip Fârâbî ile bireyin siyasal olandan ayrıştırılıp bireysel mutluluğu ana eksenine alan Helenistik dönemin öncülerinden Epikür ve Kirene okulunun felsefesini oluşturan haz merkezci mutluluk görüşlerini tartışmıştır. Sonucundaysa, iki mutluluk anlayışı da ahlakî temellidir. Bu anlamda birtakım ortaklıklar barındırmaktadır. Ancak ayrışmalar ise daha temel düzeyde farklılıkları barındırmakta olduğu kanaatine varmıştır.

İkinci sunum, Yıldız Teknik Üniversitesi, Mimarlık Bölümü mezunlarından Berşan Karagül tarafından “Koruyamamak ve Korumamak: Kültür Varlıklarının Yok Olabilirliğinin Bellek Açısından Tartışılması” konusu üzerine yapılmıştır. Sunumunda kültür varlıklarının neden korunduğu sorusu üzerine gitmiş ve özellikle kültürel mirasın korunduğu ancak belleğin yok olduğu durumları örneklerle açıklamaya çalışmış, yok olan belleğin beraberinde taşıdığı değerlerin neler olabileceğini ortaya koymaya çalışmıştır. Sunum boyunca akılda tutulan “Neden Koruyoruz?” sorusu, belirtilen sorunsal ile ilişkilendirilerek tartışmaya dâhil edilmiştir.

Üçüncü sunumun sahibi Galatasaray Üniversitesi, Siyaset Bilimi, Lisans Öğrencisi Ömer Ağca, “Japonya’da Sivil Din: Yasukuni Tapınağı Örneği” konusu üzerine yaptığı çalışmasını sunmuştur. Uzun yüzyıllar boyunca Avrupa’daki feodalizme benzer bir siyasî sistemle yönetilmiş ancak Meiji dönemindeki modernleşme çalışmaları ile merkezi bir güç etrafında birleşen modern bir devlete dönüşen Japonya’nın bu radikal değişiminin, kısa sürede teknik ilerlemenin ve uluslararası siyaset sahnesinde güçlü bir aktör olmanın yolunu açması üzerine seküler sivil dinlerin meydana gelmesini konu alan çalışmasında, Japon devletinin temellerinin atıldığı 1868-1890 yıllarında

kurulan sivil dinin bir kısmı bugün dahi kullanımda olan yapıtaşları incelenmiş ve dağınık ve geleneksel bir siyasal-sosyal sistemden kısa sürede modern ve güçlü bir Japon devletinin nasıl oluştuğu anlaşılmaya çalışılmıştır.

Son sunum ise Marmara Üniversitesi, Hukuk mezunlarından Zeynep Bozkaya tarafından “Devletlerin Cezalandırma Politikaları Hakkında Eleştirel Bir İnceleme” konusu üzerine gerçekleştirilmiştir. Sunumu çerçevesinde ‘erk’ bireyi cezalandırırken suçun işlenmesinin altında yatan sebepleri, bireyin hangi toplumda yetiştiğini, nasıl bir eğitim aldığı ne kadar nazara alındığının bireyin cezalandırıldıktan sonraki hayatını ne şekilde idame ettireceğini ne kadar umursandığının altını çizmiş, bu bağlamda neler yapabilir öneriler getirmiştir.